

Ruotsin valtioneuvoston kanslia

**Vastaus Pohjoismaiden neuvoston kirjalliseen kysymykseen
E 26/2024 pohjoismaisen EU-alan yhteistyön
vahvistamisesta**

Ruotsi on puheenjohtajamaana vastaanottanut Pohjoismaiden neuvoston kirjallisen kysymyksen E 26/2024 pohjoismaisen EU-alan yhteistyön vahvistamisesta. Kirjallisessa kysymyksessä kysyttiin seuraavaa:

Millä tavoin Pohjoismaiden hallitukset tekevät yhteistyötä EU-lainsäädäntöä koskevien asioiden parissa tällä hetkellä?

Miten Pohjoismaiden hallitukset toimivat tällä hetkellä varmistaakseen yhteisten pohjoismaisten etujen huomioimisen EU:n strategisissa priorisoinneissa vihreän siirtymän, varautumisen ja digitalisaation aloilla?

Tekevätkö Pohjoismaiden hallitukset tällä hetkellä yhteistyötä EU-asioiden parissa Pohjoismaiden ministerineuvostossa tehtävän yhteistyön puitteissa?

Onko asioita, joissa hallituksilla on toisistaan poikkeavat näkemykset ja joissa Pohjoismaat edustavat eri kantoja?

Epävakaa maailmantilanne sekä Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys ovat vahvistaneet suhteita Pohjolassa, mutta myös koko Itämeren alueella ja EU:ssa. On entistä tärkeämpää muistuttaa Pohjoismaiden yhteisestä arvoyhteisöstä ja yhteistyön merkityksestä pohjoismaisten, eurooppalaisten ja transatlanttisten kumppaneiden kesken.

Yhteiset haasteemme sekä tarve toteuttaa muutoksia turvallisuuden, varautumisen, ilmaston, ympäristön, digitalisaation ja kilpailukyvyn aloilla ovat keskeisiä sekä EU-/ETA-yhteistyössä että pohjoismaisessa yhteistyössä. Yhteistyötä tulee tarkastella kaikkia osapuolia vahvistavana. Aktiivinen pohjoismainen EU-alan yhteistyö on edellytys sille, että voimme toteuttaa osia visiostamme, jonka mukaan Pohjolasta on määrä tulla maailman kestävin ja integroitunein alue vuoteen 2030 mennessä. On myös tärkeää huomata, että pohjoismainen yhteistyö muun muassa Pohjoismaiden ministerineuvoston puitteissa voi tuoda lisäarvoa EU-työhön, esimerkiksi tarjoamalla edelläkävijän aseman EU-kontekstissa.

Esimerkkinä tästä on Pohjoismaiden ministerineuvoston digitalisaation parissa tekemä työ, jonka tavoitteena on saada Pohjoismaat valmistelemaan yhdessä Baltian maiden kanssa EU:n ns. digitaalisen lompakon kehittämistä ja käyttöönottoa rakentavalla tavalla.

Pohjoismainen EU-alan yhteistyö toimii yleisesti ottaen hyvin, ja se on vakiinnuttanut asemansa. Yhteistyötä tehdään koko ajan monella eri tasolla pääkaupunkien välillä ja Brysselissä. Yhteisten arvojemme ja lähtökohtiemme ansiosta olemme monissa asioissa samaa mieltä. Yhteistyötä tehdään epävirallisten kontaktien kautta sekä pitämällä yhteisiä kokouksia ennen työryhmätason ja ministeritason kokouksia. Näissä yhteisissä kokouksissa vaihdetaan tietoja ja usein myös sovitetaan yhteen näkemyksiä. Esimerkiksi Pohjoismaiden liikenneministerit kokoontuvat kerran vuodessa Brysseliin EU-tason liikenneministerikokouksen yhteydessä.

Muita konkreettisia esimerkkejä:

Kilpailukykyyn ja turvallisuuteen liittyvä pohjoismainen yhteistyö oli keskiössä siinä julistuksessa, jonka Pohjoismaiden pääministerit hyväksyivät toukokuussa 2024. Tällöin sovittiin, että tehdään töitä sen puolesta, että Pohjola – osana laajempaa euroatlanttista aluetta – on vihreän ja digitaalisen tekniikan globaali edelläkävijä.

Pohjoismaiden ministerineuvoston eri sektorit käyvät säännöllistä vuoropuhelua EU-asioista, ja erityisistä asiakysymyksistä voidaan käynnistää tiiviimpi yhteistyö aina kun sitä pidetään tärkeänä. Kuluvan vuoden aikana on vahvistettu yhteistyötä muun muassa rakennusmääräysten tiimoilta, sillä määräysten väliset eroavaisuudet aiheuttavat rajaesteitä. Tähän on puututtu lisäämällä tiedonvaihtoa keskeisen uuden ja

muuttuneen EU-sääntelyn toteuttamisesta. Pohjoismaiden ympäristö- ja ilmastoministerien (MR-MK) edellisessä kokouksessa keskusteltiin siitä, miten Pohjoismaat voivat yhdessä toimia pohjoismaisen yhteistyön tiivistämisen hyväksi, kun EU:n Reach-kemikaaliasetusta ollaan uudistamassa.

Pelkästään Pohjoismaiden välinen yhteistyö ei useinkaan riitä, kun halutaan vaikuttaa EU-yhteistyöhön liittyviin strategisesti tärkeisiin asioihin, vaan tällöin Pohjoismaiden täytyy olla osa isompaa ryhmittymää vaikuttavuuden lisäämiseksi. Viime vuosina pohjoismais-balttilaista yhteistyötä on vahvistettu sekä pääkaupunkien välillä että Brysselissä, ja tämä yhteistyö on tärkeää Pohjoismaiden vaikutusmahdollisuuksien kannalta EU:ssa. Yhdessä voimme hyötyä suhteutetusta koostamme EU:ssa, ja voimme vaalia yhteisiä arvojamme, kuten avoimuutta ja vapaakauppaa. Jo nyt pohjoismaiset ja balttilaiset EU-jäsenvaltiot (NB6) tekevät läheistä yhteistyötä eri aloilla, joilla maat ovat samanmielisiä. Kyse voi olla esimerkiksi digitalisaatiosta, EU:n sisämarkkinoista, ilmasto- ja ympäristöasioista, oikeusvaltioperiaatteeseen liittyvistä asioista, Ukrainalle annettavasta tuesta sekä maiden suhteesta Venäjään.

Vaikka yhteistyö on jo nyt kattavaa, voi yhteistyön vahvistaminen tuoda lisäarvoa varsinkin mitä tulee EU:n tasolla päätetyn lainsäädännön toteuttamiseen, kun kyse on Pohjoismaille tärkeistä asioista. Pohjoismaiden hallituksilla ja

parlamenteilla on kansalliset menetelmät uuden EU-lainsäädännön tarkistamiseksi. Joissakin maissa rajaesteiden ennaltaehkäiseminen on yksi kriteeri tällaisessa tarkistuksessa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston uudessa vapaan liikkuvuuden ohjelmassa ja tulevassa rajaestetyössä kiinnitetään erityistä huomiota ennalta ehkäisevään työhön, ja tässä yhteydessä EU-direktiivien yhdenmukaisella toteuttamisella Pohjoismaissa on tärkeä merkitys.

Itsestäänselvästi on myös asioita ja aloja, joissa Pohjoismaiden kannat eroavat toisistaan riippuen kansallisista edellytyksistä, sillä maillamme on myös toisistaan poikkeavat näkemykset EU-työstä. Toki maitamme myös sitovat yhteen monet asiat, kuten EU:n strategiset priorisoinnit ja ajankohtaiset haasteet.

Pohjoismainen yhteistyö ja EU-tason yhteistyö eivät ole vastakkaisia, pikemminkin ne voivat vahvistaa toisiaan.

Meidän tulee Pohjoismaissa jatkossakin vaalia yhteisiä arvojamme ja edistää niitä asioita, jotka ovat meille tärkeitä ja joissa meillä on paljon annettavaa, kuten vihreä siirtymä, digitalisaatio, turvallisuus ja kilpailukyvyn vahvistaminen. Lisäämällä yhteistyötä rakennamme vahvaa ja resilienttiä Eurooppaa ja Pohjolaa.

Pohjoismaiden hallitusten puolesta

Jessica Rosencrantz

Ruotsin EU-ministeri ja pohjoismaisten asioiden vastuuministeri